

СЕКЦІЯ 7. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ

Короленко В. Л., викладач, кандидат педагогічних наук

*Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського
м. Миколаїв, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ МОРАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ШКОЛЯРІВ

Основою виховання, що визначає моральний розвиток, є формування гуманістичних стосунків і взаємин дітей. Незалежно від змісту, методів і форм виховної роботи і відповідних конкретних цілей перед учителем повинно стояти завдання організації моральних стосунків дітей. Учитель створює умови для ефективного засвоєння чужого морального досвіду дітьми в процесі моральної освіти. Нагромаджуючи власний моральний досвід, дитина може помилитися, неправильно поступити. Учитель повинен допомогти їй усвідомити і пережити невдачу, допомогти їй не лише виправити поведінку, але і вплинути на спрямованість мотивів, що викликані тією або іншою дією. Моральне виховання школяра відбувається перш за все в процесі навчання. Урок – це місце всіляких колективних дій і хвилювань, накопичення досвіду моральних стосунків. На уроках діти привчаються до самостійної роботи, для успішного здійснення якої необхідно співвідносити свої зусилля із зусиллями інших, навчитися слухати і розуміти своїх товаришів, зіставляти свої знання із знаннями останніх, обстоювати думку, допомагати і приймати допомогу. На уроках діти можуть переживати разом гостре відчуття радості від самої процесу здобуття нових знань, засмучення від невдач, помилок. У виховному відношенні всі предмети, які вивчаються в школі, однаково важливі. Система моральної освіти будується концентрично (у кожному класі діти знайомляться з головними моральними поняттями). З кожним роком навчання збільшується обсяг знань, заглиблюється усвідомлення етичних понять і вистав. Учитель поступово вводить поняття про доброзичливість і справедливість, про товариство і дружбу, про колективізм і особисту відповідальність за загальну справу. Робота над вихованням моральних якостей дітей здійснюється комплексно протягом всього часу навчання в школі. Для розвитку моральної свідомості школярів, вчитель допомагає їм осмислити їх власний досвід і досвід інших (приклад товаришів, батьків і дорослих, приклади з літератури). З школярами необхідно проводити систематичні бесіди на моральні теми.

У моральному вихованні школярів визначальне значення має особистий приклад учителя, його ставлення до дітей. У дрібницях і манерах діти прагнуть наслідувати своєму учителю, якщо для стосунків між учителем і учнями характерні душевність, чуйність, дбайливість, такими будуть і стосунки учнів між собою. Школяра можна хвалити або засуджувати за його вчинок, але неможна оцінку конкретного факту переносити на його особистість в цілому.

Результатом морального виховання є моральна вихованість, вона матеріалізується в суспільно кошовних властивостях і якостях особистості, виявляється в стосунках, діяльності, спілкуванні. Моральне виховання можна вважати ефективним, коли його слідством стає моральне самовиховання (цілеспрямована дія індивіда на самого себе з метою вироблення бажаних рис вдачі) і самовдосконалення (процес поглиблення загального морального стану особистості, піднесення всього способу життя, піднімання його на рівень вищої якості) школярів.

Чашечнікова Н. В., асистент кафедри театрального та хореографічного мистецтва

*Інститут мистецтва
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника
м. Івано-Франківськ, Україна*

ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ НАРОДНОГО ТАНЦЮ ГУЦУЛЬЩИНИ ЯК ЗАСОБУ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Значну роль у процесі патріотичного виховання молодших школярів відіграють культурно-мистецькі традиції малої Батьківщини. Залучення учнів до традиційного народного мистецтва свого регіону надає широкі можливості для формування патріотизму в дітей і перетворює цей процес на невимуснене, вільне захоплення школярами культурою рідного краю.

Враховуючи те, що регіони України формувалися під впливом політичних, історичних і культурних змін, Західна Україна має свої етнокультурні та художні особливості, самобутні народні традиції. Її мешканці славляться різноманітним фольклором, неповторними зразками декоративно-ужиткового мистецтва, оригінальними предметами народних промислів і ремесел.

Важлива ланка народної культури, що займає в ній одне з провідних місць – хореографічне мистецтво. Етнографи-хореографи (В. Верковинець, Р. Герасимчук) стверджують, що саме танець є однією з найяскравіших етнічних характеристик народу і одним з критеріїв, який спонукає до з'ясування етнографічних питань [5, 5].

Чільне місце у народному танцювальному мистецтві України та її західного регіону зокрема, займає гуцульська хореографія. Проживаючи в основному на території Прикарпаття (Івано-Франківська область), у невеликій зоні Закарпаття (Рахівський район) і частково на Буковині (Чернівецька область), володіючи багатством самобутніх традицій, гуцульська етнографічна група створила власні, неповторні зразки народного танцювального мистецтва.